

SKOLAN I SAMHÄLLET (UCG32K)
UTBILDNINGENS HISTORIA OCH SKOLANS PLATS I SAMHÄLLET
6,5 HP – HT 2019

STUDIEHANDLEDNING

Välkommen till delkursen "Utbildningens historia och skolans plats i samhället" (6,5 hp) som ingår i kursen SKOLAN I SAMHÄLLET.

KONTAKTUPPGIFTER

Funktion	Namn	Adress
Kursgivande institution	Institutionen för pedagogik och didaktik	www.edu.su.se
Delkursansvarig	Shamal Kaveh	shamal.kaveh@edu.su.se
Undervisande lärare	Tobias Dahlvist Shamal Kaveh Ida Ohlsson Al Fakir	tobias.dahlvist@edu.su.se shamal.kaveh@edu.su.se ida.ohlsson@edu.su.se
Kursadministratör	Maria Nedvigo	maria.nedvigo@edu.su.se
Föreläsare	Jonas Gustafsson Shamal Kaveh Daniel Lövheim Larissa Mickwitz Johanna Ringarp	jonas.gustafsson@edu.su.se shamal.kaveh@edu.su.se daniel.lövheim@edu.su.se larissa.mickwitz@edu.su.se johanna.ringarp@edu.su.se

NÅGRA ORD OM KURSENS GRUNDLÄGGANDE STRUKTUR

Studier på högskolenivå kräver en mått av självstudier, självständighet och eget ansvarstagande. De lärarledda momenten täcker bara en del av kursens innehåll och är tänkta att ge en introduktion till kursens innehållsliga teman. För att tillägna sig kursens lärandemål krävs det, med andra ord, förutom deltagandet i de olika verksamheterna (föreläsningar, seminarier, grupparbete etc.) även en hel del eget arbete, förberedelser och självstudier. Och detta förutsätter att du på ett aktivt och självständigt sätt läser litteraturen, deltar i diskussionerna, tar ditt ansvar i grupparbeten samt kritiskt bearbetar och granskar kursinnehållet både enskilt och tillsammans med kurskamrater.

Delkursen är baserad på olika undervisningsformer: föreläsningar, litteraturseminarier samt grupparbeten och gruppredovisningar. Den lärarledda undervisningen är ett stöd för att du på bästa möjliga sätt ska kunna tillgodogöra dig kursens innehåll och innehållet i den kurslitteratur som tillhör utbildningen. Du bör dock vara uppmärksam på det faktum att varken föreläsningarna eller seminarierna kan täcka hela kursinnehållet på ett helt uttömmande sätt. Föreläsningarna är till för att ge en fylligare bakgrund och ett tydligare ramverk som kan underlätta förståelsen av litteraturen och möjliggöra en fördjupning i de teman som litteraturen berör. På litteraturseminarierna står litteraturen i centrum men då behandlas av utrymmesskäl enbart delar av den obligatoriska litteraturen. Avsikten med litteraturseminarierna är att du ska få en möjlighet till fördjupad förståelse och insikt i kursens olika teman och se exempel på hur texter diskuteras och analyseras. Nyckeln till ett lyckat litteraturseminarium är att du är väl förberedd med anteckningar och svar/reflektioner på seminarie-texterna.

Utbildningen vilar på vetenskaplig grund och studierna förväntas utveckla din förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar. Den avser utveckla din förmåga att formulera, avläsa, urskilja och lösa problem men också att på egen hand söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå (SFS 2009:1037 Högskolelagen). Detta förutsätter självklart att du som student inte bara läser litteraturen utan även aktivt deltar i diskussionerna och reflekterar över innehållet tillsammans med din grupp. Du ska även försöka tillägna dig det språkbruk och de analytiska ramar som presenteras, men också försöka att behålla en kritisk blick.

DELKURSENS SYFTE OCH INNEHÅLL

Delkursen är organiserad i fem teman:

- Skolformernas historia
- Utbildning, klass, genus och etnicitet
- Professionshistoria
- Styrning av skolan
- Utvärdering

Skolformernas historia behandlar den historiska framväxten i Sverige av åtskilda skolor och skolsystem med tonvikt på sent 1800- och-1900 tal. Traditioner inom läroverk, flickskola och folkskola behandlas för att belysa det s.k. parallellskolesystemet. Grundskolans tillkomst uppmärksammas liksom demokratins värdegrund som en av skolväsendets grundvalar under efterkrigstiden. Dessutom belyses framväxten av fristående skolor under de senaste decennierna.

Temat Utbildning, klass, genus och etnicitet syftar till att särskilt uppmärksamma hur skolsystemet historiskt återspeglat och förstärkt föreställningar om flickors, pojcars, sociala klassers och etniska gruppers skilda utbildningsbehov, men också hur sådana föreställningar

och strukturer utmanats. Genomförda utbildningsreformer med syfte att utjämna ojämlikheter belyses och granskas kritiskt.

Temat Professionshistoria berör läraryrkets framväxt, synen på professionellt kunnande och hur läraryrket präglas av olika föreställningar kring uppfostran och undervisning.

Styrning av skolan fokuserar relationen mellan politik och pedagogisk verksamhet, och hur denna relation påverkas i och med förskjutningar från regel- till målstyrning, och med framväxten av fri-stående skolor och det fria skolvälet.

Temat Utvärdering behandlar utvärdering i och av skolverksamhet. Därvid läggs tonvikt bland annat på utvärdering som styrning och som uppföljning av pedagogisk verksamhet. Såväl utvärderingsmodeller som bakomliggande förutsättningar och antaganden behandlas och diskuteras. Dessutom behandlas internationella och nationella utvärderingar och jämförelser.

FÖRVÄNTADE STUDIERESULTAT

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- redogöra för det svenska skolsystemets framväxt, utveckling och organisering,
- kritiskt granska skolsystemets betydelse för återskapande av sociala ojämlikheter liksom för undanröjandet av sådana,
- redogöra för lärarprofessionens formering och varierande förutsättningar över tid,
- diskutera hur politisk styrning av skolan sammanhänger med pedagogisk praktik,
- beskriva och diskutera internationella och nationella utvärderingar av skolverksamhet.

UPPLÄGG

Kursen ges på heltid och förutsätter ett aktivt och självständigt arbete av varje student. Den schemalagda tiden utgör bara en bråkdel av den studietid som kursen kräver.

Undervisningen utgörs av föreläsningar, seminarier och grupparbeten.

Föreläsningar är den klassiska formen av universitetsundervisning och avser att utgöra goda introduktioner till ett speciellt tema inom kursen. Dessa ersätter inte på något sätt den egna läsningen, utan snarare kan sägas att föreläsningarna är en god hjälp att tematisera det egna arbetet. Föreläsningar ges för hela delkursen. Vid en föreläsning tar läraren upp delar av kursens innehåll. Föreläsningen är inte en upprepning av vad som står i litteraturen utan snarare ett stöd för dig för att få en bakgrundsbild, ett sammanhang och hjälp med att strukturera kursinnehållet. Den syftar till att behandla men också kommentera och komplettera kurslitteraturen.

Det ges inom delkursen sex föreläsningar varav en finns inspelade och ligger som digitala resurser i mondo. Föreläsningarna behandlar olika perioder och teman. Det är inte obligatorisk närvaro på dessa föreläsningar, men vi rekommenderar starkt att du deltar i samtliga.

FÖRELÄSNINGSTEMAN

FÖRELÄSNING 1	Kursintroduktion (Shamal Kaveh)
FÖRELÄSNING 2	Skolformernas historia 1850–1950 (Daniel Lövheim)
FÖRELÄSNING 3	Skolformernas historia 1940–1980 (Jonas Gustafsson)
FÖRELÄSNING 3	Skolans styrning – 1980 – 2000 (Johanna Ringarp)
FÖRELÄSNING 4	Professionshistoria (Larissa Mickwitz)
FÖRELÄSNING 5	Utvärdering och skolans marknadsiering (Shamal Kaveh)
DIGITALA FÖRELÄSNINGAR	Vad säger PISA 2015 (Ulf Fredriksson)

Seminarier är en undervisningsform som i stor utsträckning bygger på deltagarnas egen aktiva medverkan och sker i mindre grupper. Vid seminarierna diskuteras delar av kurslitteraturen (de brukar ofta kallas text- eller litteratureseminarier). Det ställs en del frågor till texterna och studenterna ska diskutera texternas innehåll. Men seminarierna kan också innehålla redovisningsmoment och diskussionsmoment i mindre grupper. Seminarierna sker tillsammans med seminarieledarna inom delkurserna, alltså dina lärare under kursen. De är också de bedömande lärarna som kommer att sätta kursbetyg. Till varje seminarium skall studenten ha läst viss angiven litteratur och delta i seminariediskussionerna. Lokalerna för seminarierna är i de flesta fallen på Institutionen för pedagogik och didaktik, Frescativägen 54.

Delkursen består (introduktionsseminariet undantaget) av sex litteratureseminarier med obligatorisk närvaro. Seminarierna är tre timmar långa. Vid fem tillfällen (seminarium 1–5) kommer den första timmen att utgöras av en basgruppdiskussion utan lärares närvaro.

Närvaro vid seminarierna är obligatoriskt. Vid eventuell seminariefrånvaro bör du lämna en skriftlig kompletteringsuppgift, men med tanke på kursens utformning bör frånvaro ske i mycket särskilda fall och skall inte överstiga två tillfällen.

SEMINARIETEMAN

▪ Introduktionsseminarium
▪ Seminarium 1: Skolformernas historia 1850–1940)
▪ Seminarium 2: En skola för alla (1940–1980)

- Seminarium 3: Skolans styrning
- Seminarium 4: Professionshistoria
- Seminarium 5: Utvärdering och skolans marknadsiering
- Seminarium 6: Redovisning

BASGRUPPER

Basgrupper innebär att varje seminariegrupp delas in i 4 mindre basgrupper, som vid tre seminarietillfällen (seminarium 2–4) ska träffas och gemensamt diskutera en text under den första timmen av varje seminarium. Deltagande i basgruppsarbetet är obligatoriskt. Till basgruppsträffarna förväntas du komma förberedd för att kunna diskutera diskussionsfrågorna. Tänk på att göra en rättvis arbetsfördelning. Basgruppens diskussioner ska sammanfattas och publiceras enligt seminarieledarens anvisningar i mondo innan kommande seminarietillfälle.

Basgrupperna skall även arbeta med en större gruppredovisning som presenteras för övriga seminariet under seminarium 6.

Litteraturstudier: Kurslitteraturen utgör navet i delkursen och är huvudunderlaget för examination, seminariediskussion och grupparbete. Det är därför viktigt att du i god tid förbereder och beställer den litteratur som ska läsas inför seminarierna.

LÄRPLATTFORM

I denna kurs använder vi lärplattformen **Mondo**. Den hittar du på www.mondo.su.se, eller via www.mitt.su.se. Du måste registrera dig på Mondo, om du inte redan har gjort det. Förutsättningen för att kunna göra detta är att du har skaffat och aktiverat ditt universitetskonto. I Mondo är du som registrerats på kursen automatiskt inlagd i sajten för denna kurs.

I Mondo finner du sådan information som är gemensam för samtliga seminariegrupper, såsom studiehandledning, examinationsuppgifter, föreläsningsbilder, med mera. Dessutom kan seminarieledaren lägga in särskild information för sin seminariegrupp.

EXAMINATION

Delkursen examineras dels genom muntlig och skriftlig redovisning av uppgift genomförd i grupp, dels genom en skriftlig individuell uppgift. Den muntliga examinationen bedöms utifrån en tvågradig skala. Den avslutande individuella skriftliga uppgiften bedöms enligt sjugradig målrelaterad betygsskala.

ATT UPPGIFTEN ÄR INDIVIDUELL INNEBÄR FÖLJANDE

Din text ska vara en självständigt skriven text, som du själv har författat. Den ska vara skriven på dator i ett för textgranskning godkänt format (alltså doc, docx eller pdf) och vara språkligt väl genomarbetad. Citat, referat och anföringar ska vara korrekt återgivna. I texten ska det alltså framgå att du satt dig in i och tillgodogjort dig kurslitteraturen, men också att du förmår föra ett självständigt och underbyggt resonemang kring de frågor som behandlas.

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor än kurslitteraturen, men inte som ersättning för denna. Såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat, och medför anmälan till universitetets disciplinnämnd.

Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enskilda meningar) utan att ange varifrån detta kommer. Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras text så att Du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet, eller en studiekamrats hemtentamen.

Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. I samband med bedömningen använder vi ett plagiatprogram för att spåra eventuella plagiat.

VAD BEDÖMS? KRAV FÖR GODKÄNT BETYG

Den avslutande examinationsuppgiften utgår alltid från kursens förväntade studieresultat och det som bedöms är följaktligen de förmågor du har visat prov på under kursen och som kommer till uttryck i examinationsuppgiften. Vid bedömningen tillämpas en sjugradig betygsskala. Det är viktigt att du som student är medveten om att texten inte kan bli godkänd om du inte följer givna instruktioner. För att kursen ska kunna godkännas, måste examinationsuppgiften uppnå lägsta betyget för godkänt dvs. E.

Betyget registreras i Ladok senast 15 arbetsdagar efter examinationsdatum. Om du blir underkänd på den skriftliga examinationen får du göra om den vid ett senare tillfälle.

VAD HÄNDER OM MAN FÅR BETYGET F ELLER Fx?

F och Fx är underkända betyg. Vid betyget F (se kriterierna nedan) gäller omexamination vid senare

tillfälle. Komplettering av Fx kan medges om studenten ligger nära gränsen för godkänt. Kompletteringen ska lämnas in inom en vecka efter att kompletteringsbehov har meddelats av examinator. Vid godkänd komplettering av brister av förståelsekaraktär - mindre missförstånd, smärre felaktigheter eller i någon del alltför begränsade resonemang - används betyget E. Vid godkänd komplettering av enklare formaliafel används betygen A-E. Om komplettering inte inkommit i tid gäller omexamination i sedvanlig ordning.

Examination som inte lämnas in i tid enligt tidsangivelse i studiehandledningen kommer inte att bedömas.

OMEXAMINATION

Om du inte blir godkänd eller väljer att inte göra examinationen i anslutning till kursen erbjuds senare tillfällen. Studenter som får F eller inget betyg efter delkursen avslutats kommer läggas in på en separat mondosajt. Kontakta delkursadministratören om du två veckor innan omexaminationens start ej har tillgång till mondosajten. Information om omexaminationsdatum publiceras på delkurshemsidan

För varje kurstillfälle erbjuds minst två examinationstillfällen. Studerande som fått lägst betyget E eller G får inte genomgå förnyad examination för högre betyg.

Godkända betyg (i fallande ordning): A = Utmärkt; B = Mycket bra; C = Bra; D = Tillfredsställande; E = Tillräckligt.

Underkända betyg: Fx = Underkänd, något mer arbete krävs och F = Underkänd, mycket mer arbete krävs.

BETYGSKRITERIER

A

- Lärandemålen uppfylls utmärkt i alla delar genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på ett självständigt sätt har bearbetat, problematiserat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen.
- Texten har rikligt med relevanta referenser.
- Texten uppvisar mycket god disposition, mycket god språklig hantering samt mycket god referenshantering.

B

- Lärandemålen uppfylls mycket väl genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på ett självständigt och nyanserat sätt har bearbetat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen.
- Texten har rikligt med relevanta referenser.
- Texten uppvisar god disposition, god språklig hantering samt god referenshantering.

C

- Lärandemålen uppfylls väl genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på ett tydligt sätt har redogjort för och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen. Texten har relevanta referenser.
- Texten uppvisar god disposition, god språklig hantering samt god referenshantering.

D

- Lärandemålen uppfylls genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på en grundläggande nivå har bearbetat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen.
- Texten har mestadels relevanta referenser.
- Texten uppvisar acceptabel disposition, acceptabel språklig hantering samt acceptabel referenshantering.

E

- Lärandemålen uppfylls genom att studenten i sin examinationsuppgift visar att hen på en grundläggande nivå har bearbetat och diskuterat kursens innehåll med utgångspunkt i litteraturen.
- Texten kan ha innehållsmässiga brister som ändå bedöms vara godtagbara. Texten har mestadels relevanta referenser.
- Texten uppvisar acceptabel disposition, acceptabel språklig hantering samt acceptabel referenshantering. Struktur och utformning av texten kan ha vissa brister, liksom språk och formalia, men är godtagbara.

Fx

Lärandemålen uppfylls inte i sin helhet. Tänkbara brister kan vara något/några av följande:

- Studenten knyter i vissa delar av sin examinationsuppgift inte an till kurslitteraturen på ett tillräckligt sätt.
- Referenser saknas eller är felaktiga vid återkommande tillfällen.
- Någon del av texten är innehållsligt och/eller språkligt oklar eller behöver utvecklas.

F

Lärandemålen uppfylls inte. Tänkbara brister kan vara något/några av följande:

- Instruktionerna för examinationsuppgiften har inte följts.
- Alltför stora brister finns i förståelsen av kursens innehåll.
- Kurslitteratur saknas eller används på ett alltför begränsat sätt.
- Språkanvändning och/eller disposition gör texten alltför svår att förstå.
- Referenser saknas i stor utsträckning.

PLAGIAT

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor, men såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat. Man får inte heller kopiera sina egna texter som man fått godkända i andra kurser, s.k. självplagiat. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer. Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras

text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet eller en studiekamrats hemtentamen. Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. Vid SU kontrolleras texterna mot en databas.

KURSLITTERATUR

LITTERATUR

Litteratur som införskaffas av studenten: [ca: 400 s.]

Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare*, 4:e utgåvan, (Stockholm: Natur och kultur, 2017)

Texter som tillhandahålls av institutionen (på Mondo) [ca: 200 s.]

1946 års skolkommissions betänkande med förslag till riktlinjer för det svenska skolväsendets utveckling. Kapitel 1. SOU 1948:27. [17 s.]

Bergh, Andreas och Arneback, Emma, "Hur villkorar juridifieringen lärarprofessionens arbete med skolans kunskaper och värden?" *Utbildning & Demokrati* 2016(25)1. [20 s.]

Broady, Donald, *Kapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktyg*, Skeptronhäften 15. (Uppsala: Uppsala universitet, 1998). [23 s.]

Carlbaum, Sara, "Utvärdering, marknadsföring och skolval" i Dahlstedt, Magnus & Fejes, Andreas (red.), *Skolan, marknaden och framtiden*, Upplaga 1, (Lund: Studentlitteratur, 2018) [15 s.]

Dovemark, Marianne, "Utbildning till salu - konkurrens, differentiering och varumärken", *Utbildning och demokrati* 2017(26)1, s. 67-87 [20 s.]

Englund, Tomas & Tone Solbrenke, Dyrdal, "Om innebörder i lärarprofessionalism", *Pedagogisk Forskning i Sverige* 2015(20)3-4. [24 s.]

Florin, Christina och Johansson, Ulla. "Tre kulturer - tre historier. Disciplinering i läroverk, flickskolor och folkskolor under 1800-talets senare hälft" i Nordström, Stig G., Richardson, Gunnar & Rodhe, Birgit (red.), *Utbildningshistoria*, (Uppsala, 1990). [25 s.]

Forsberg, Eva, "Utbildningens bedömningskulturer & granskningens tidevarv", *Utbildning & demokrati* 2014(23)3. [23 s.]

Lundström, Ulf & Rönnerberg, Linda, "Att styra skolan med marknaden som förebild" i Lind-blad, Sverker & Lundahl, Lisbeth (red.), *Utbildning: makt och politik*, 1. uppl., (Lund: Student-litteratur, 2015). [18 s.]

Nordin, Andreas, "Centralisering i en tid av decentralisering", *Utbildning & Demokrati* 2014(23)2. [15 s.]

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (reviderad 2019) (Stockholm: Norstedts Juridik, 2019) [7 s.]